

PROGRAM AZ
ÁLDOZATOKÉRT
ÉS A TETTESEKÉRT

TÁMOP 5.6.3 Szakmai Hírlévél

Ellenőrzések tapasztalatai

Egy utógondozó koordinátor számára remélhetőleg csak érdekes tapasztalatnak tűnik, nem pedig félelmetesnek az, ahogy a máskor nyugodt(abb) irodáját rendszeres időközönként egy napra „megszállja” egy kisebb csapat ellenőrzés céljából.

Munkatársaink a megyékben önállóan dolgoznak – természetesen kollégáikkal, és a helyi szervezetek vezetőivel és dolgozóival együtt működve, mégis távol szakmai vezetőiktől, munkáltatóiktól. A kapcsolat ugyan rendszeres a központtal, heti tervek leadása, havi stáb értekezletek, rendezvények, stb. kapcsán, de a bv.-ben, az isz.-nál és a területen gyakran kell egyedül meghozni a döntéseket, és az esetkezelések, csoportfoglalkozások kapcsán elvégezni ennek adminisztrációját. Mivel azonban szinte minden tevékenységet célszerű ellenőrizni, ezért alakult ki az a gyakorlat, hogy évente kb. négy alkalommal, a konzorciumi partnerekkel közösen – ahogy fent már foglaltam – „megszálljuk” a munkavégzés fő helyszíneit, és különböző keresztkérdéseket teszünk fel a szakmai tevékenységekkel kapcsolatban, valamint részletesen megnézzük a dokumentációt.

A helyszíni szakmai ellenőrzés a konzorciumi partnerek által meghatározott szempontrendszer alapján történik a Megvalósíthatósági Tanulmányban rögzített ellenőrzési jogosultságok alapján, a helyszínen jegyzőkönyv készül. A Közigazgatási és Igazságügyi Hivatal az ug. koordinátorok szakmai tevékenységével kapcsolatban egyrészt azt vizsgálja, hogyan alakult az elkövetővel való tevékenység az Egyéni Fejlesztési Tervben leírtakkal összefüggésben, mennyire voltak indokoltak a nekik nyújtott szolgáltatások (a segítő beszélgetések, csoportos foglalkozások). Ennek kapcsán fontos dokumentumok a havi előrehaladási jelentések, a heti tervek, ill. az ug. koordinátor esetszámára vonatkozó adatok. A vizsgálat másrészt a szakmai megvalósítók együttműködését veszi górcső alá, vagyis azt, hogy mennyire összehangolt az egyes megyékben a reintegrációs tanácsadó, az ug. koordinátor

és bv. intézeti projektfelelős munkája, megfelelő-e munkamegosztás, az egyes felelőségek jól elkülönülnek-e, ugyanakkor jól kapcsolódnak-e egymáshoz. A vizsgálat tárgyát képezi, hogy megfelelően van-e dokumentálva az, ha a bevont fogvatartottat elszállítják, hogyan valósul meg az ügyfélmappa átadása. A jó működéshez elengedhetetlen, hogy biztosított legyen a megfelelő infrastrukturális háttér, amely szintén megtekintésre kerül az ellenőrzés során. Harmadrészt arra irányul a vizsgálat, hogyan teljesül a Keret Együttműködési Megállapodás, különös tekintettel az ug. koordinátorok belépésére, mozgására a bv. intézetben, hogyan változik munkaidejük a bv.-ben, valamint hogyan történik a munkaidő nyilvántartásuk.

A különböző tevékenységek adminisztrációja alapvetően jól követhető, egyes helyeken kisebb módosítások, javítások szükségessé válnak pl. a bv. intézetben töltött idő 24 órás igazolása, a minimum óraszám betartása. Az esetkövető nyomtatványon egyes részek bővebb kifejtése indokolt, hogy jól látható legyen honnan hová vezetett a professzionális segítő folyamat mind a bv.-n belül, mind pedig a szabadulást követően. Néhány esetben precízebben kell vezetni az elvégzett tevékenységek kronológiai sorrendjét, mert a dokumentációban szerepelnie kell annak, hogy az egyes szolgáltatások mettől meddig tartottak az adott napon. A jelenléti ív, egyéni esetkövető, statisztika és a havi beszámoló adatainak meg kell egyezniük egymással. A heti tervben néhány helyen csak az szerepelt, hogy „adminisztráció”, emellett azt is fel kell tüntetni, hogy minek a dokumentálása zajlott.

A csoportfoglalkozások jól működnek, azonban a szabadulások miatt egyre kevesebb a résztvevők létszáma, a kollégák már nagyon várják a bevonáso-

kat. Az egyes foglalkozásokhoz szükséges eszközök bv.-be való bevitele rendszerben zajlik. Nem történt meg minden esetben a csoportfoglalkozások tematikájának egyeztetése és engedélyezése a szakmai vezetővel, valamint az sem volt világos minden esetben, hogy a csoportfoglalkozásokat kik vezették, ki volt a csoportvezető, ill. a segítő tréner. Adatvédelmi nyilatkozat kitöltésére szintén minden esetben sor kell hogy kerüljön. Végül, de nem utolsó sorban a projekt arculati elemeinek minden szükséges helyen meg kell jelennie.

A szakmai megvalósítók munkavégzéshez szükséges infrastrukturális háttér, közösen használt irodák beosztásának tervezhetősége is általában megfelelő volt, azonban arra is volt példa, hogy a következő került a jegyzőkönyvbe: „a rendelkezésre álló kultúrterem és a folyosó nem alkalmas az egyéni vagy csoportos foglalkozásokra”. Továbbá meg kell jegyezni, hogy néhány esetben nagyobb odafigyelést igényel az egyéni beszélgetések és a csoportfoglalkozások zavartalanitásának biztosítása, pl. ne kellejen orvosi vizsgálat miatt félbeszakítani a folyamatot. Az elkövetőkkel való kapcsolattartás is időnként kihívást jelent az szolgáltatást igénybevevők esetében, akik dolgoznak. A reintegrációs tanácsadó, az utógondozó koordinátor és a bv. intézeti projektfelelős munkájának összehangoltsága a helyi lehetőségekhez képest mindenhol megfelelő volt. A megvalósítás során az egyes feladatok felelőségek (munkamegosztás, együttműködés) gyakorlati megvalósítása is jó volt. Az eddigi ellenőrzések tapasztalatai sokat segítenek abban, hogy milyen elemekre kell odafigyelni, nagyobb hangsúlyt fektetni a TÁMOP 563-as kollégák képzése kapcsán.

Ezúton is köszönjük a bv. intézetekben a szíves vendéglátást, és az ellenőrzés helyszínének és zavartalan lefolytatásának biztosítását. (szerk.)

A tartalomról:

Ellenőrzések tapasztalatai	1
Az átmeneti időszak nehézségei	2
Válasz a társadalmi reintegráció kihívásaira	2

Az átmeneti időszak nehézségei

A TÁMOP 5.6.2 kiemelt projekt három térségben, az Észak-magyarországi, az Észak-alföldi, valamint a Dél-dunántúli régiókban valósult meg, 2012. november 30-ig. Az ezt követő időszakot a TÁMOP 5.6.3 projekt átmeneti időszakként jegyzi, mely során a nevezett régiókban dolgozó utógondozó kollégák feladata, hogy 2012. december 1-jétől a fenntartási kötelezettségnek eleget tegyenek, nevezetesen az utógondozói szolgáltatásokat tartsák fent.

Ebben az időszakban újabb fogvatartotti csoportok nem kerültek bevonásra. Ennek kapcsán felmerült az a probléma, - főleg az előzetes házak esetében - hogy a bevont fogvatartotti állomány száma jelentősen lecsökkent. Az átmeneti időszak eseményeinek helyi szintű nyomon követése a szakmai ellenőrzéseken valósul meg, mely során szeretnénk felmérni azt, hogy az adott helyszíneken milyen jó gyakorlatok, esetleges problémák merülnek fel. Mindezen tapasztalatok nagyban segítik a projekt további tevékenységét, munkafolyamatok, új dokumentációs rend kialakítását. Emellett hasznos, hogy a területi koordinátorok találkozzanak az utógondozó koordinátorokkal, és a helyi szakmai stáb többi tagjával, kialakítva a hatékony együttműködés alapjait.

Az Igazságügyi Szolgálatok pártfogó felügyelői, és az utógondozó koordinátorok közös munkáját együttműködési megállapodás fogja meghatározni, mely aktualizálása jelenleg is tart.

Új együttműködő félként vesz részt a TÁMOP 5.6.3 kiemelt projekt megvalósításában a Nemzeti Munkaügyi Hivatal (NMH), hiszen a korábbi program során az Észak-alföldi, valamint a Dél-dunántúli Regionális Munkaügyi Központ működött közre. A közös munka összehangolása érdekében rendszeres szakmai egyeztetések, és ellenőrzések folynak.

Az átmeneti időszak további nehézségei a feladatok meghatározása a bevonásig. Az utógondozó koordinátorok az igazságügyi szolgáltatásainál és a büntetés-végrehajtási intézetekben igen esetleges, az együttműködési lehetőségek feltérképezésére ezért körlevélben küldtük meg a javasolt tevékenységeket az együttműködő partnerek felé.

Válasz a társadalmi reintegráció kihívásaira

Ha a reintegráció legfontosabb összetevőit kellene meghatározni, akkor az egyrészt bizonyos tudások, készségek – formális és nem iskolarendszerben történő – elsajátítása lenne, másrészt a rendszeres bevételt biztosító munka, harmadik elem a lakhatás, negyedik pedig a családi, baráti kapcsolatok megerősítése, ill. ezen személyes kapcsolatokból adódó támogatás és lehetőségek összessége lenne.

Nem ritka, hogy ezek közül egyikre sem lehet stabilan támaszkodni, de az már jó, ha van egy-két viszonylag stabil kiindulási pont, mert akkor azok általában a többi összetevőt is pozitívan befolyásolják. Gyakran a jogkövető életet élő állampolgároknál is „inognak ezek a lábak”, azonban a korábbi szocializációs problémák, deviáns életmód, szenvedélybetegségek, a végzettség és munkatapasztalat hiánya, a szabadságvesztéssel járó életmódváltozás és számos veszteség (amelyeket csak időnként ellensúlyoz a remélhetőleg szabadulás után is megmaradó néhány pozitív változás), gyakran kiegészülve a helyi közösség elítélésével is, nem könnyítik meg a beilleszkedés sikerének esélyét.

Ezért van arra szükség, hogy a szabadulást előkészítő és folyamatában részt vevő – jelen esetben TÁMOP-os – szakemberek jól képzett, összeszokott csapat alkossanak, valamint jó legyen a kapcsolatuk és hatékonyan tudjanak együttműködni azokkal az intézményekkel, szervezetekkel, amelyekkel a kliensek szabadulás előtt és után is kapcsolatba kerülnek.

Egy-egy osztály befejezése, magasabb iskolai végzettség megszerzése vagy szak-

ma elsajátítása hosszabb folyamat, és ennek feltételeit leginkább a bv. tudja biztosítani, de a különböző, mindennapi életben való eligazodást segítő készségek elsajátításának támogatása már más partnerek, többek között az utógondozó koordinátor tevékenységén is múlik. A szabadulással folytatott egyéni esetkezelés mellett különböző csoportfoglalkozások is megjelennek a segítői repertoárban, mint pl. a különböző kommunikációs, problémamegoldó, konfliktuskezelő tréningek.

Az utógondozó koordinátor a családi kapcsolatok helyreállítása, ill. megerősítése érdekében kapcsolatfelvételt kezdeményez a fogvatartott családjával, rokonaival (természetesen mindezt az adatvédelmi szabályok betartása mellett teszi). A helyi közösség bevonása kapcsán az elkövető jóvátételi programban való részvétele is felmerülhet, amelynek sikeres teljesítésével vagy a közösségbe, vagy konkrétan az áldozatoknak ellensúlyozhatja és teheti jóvá az elszennvedett érzelmi, ill. anyagi kárát.

A munkaügyi szervezet tanácsadói a szabadulók álláskereséssel összefüggő problémáinak megoldására fókuszálnak, míg az utógondozók a társadalmi reintegrációt helyezik előtérbe. Emellett a szociális ügyintézés is fontos része az utógondozásnak, ezért a különböző szakemberek segítik a klienseket abban, hogy az egyes lakhatási, pénzügyi és egyéb szociális ellátásokat igénybe tudják venni; ennek előmozdítása érdekében szükség esetén koordinációs tevékenységet végeznek, ill. szakmai kon-

zultációt kezdeményeznek (pl. műhelymunkák) a kapcsolódó intézmények között. Az önkéntesek szerepe, folyamathoz való kapcsolódási pontjai, és tevékenységük ellenőrzése is a reintegrációs folyamat egyik összetevőjét képezi. Az ezen a területen dolgozó szakemberek munkájának szintén fontos része lehet a bv. bírójelölt tájékoztatása, hogy a szabadulás a megfelelő időben és kondíciókkal (pl. az egyéni fejlesztési tervvel összhangban külön magatartási szabály meghozatalával) történjen, ill. a szabadulás előkészítésétől annak lezárásáig jól adminisztrált legyen a folyamat. Ennek elősegítésére a pártfogó felügyelői vélemény elkészítéséhez tájékozódhat a pártfogó felügyelő az utógondozó koordinátortól, amennyiben a projektben résztvevő fogvatartott esetében kér szakvéleményt a bírótól. Szabadulást követően pártfogó felügyelet alatt álló utógondozott esetében is javasolt az együttműködés a két szakember között.

A különböző helyszíneken zajló, rendszeres találkozások befejeződnek az utógondozási folyamat végén, amelynek szakszerű lezárása azért kulcsfontosságú, mert a segítő folyamat végére a kliensekben annak kell tudatosulnia, hogy már rendelkeznek azokkal a készségekkel, és ismeretekkel, valamint felkészültek arra, hogy további lépéseiket önállóan és jogkövető módon tegyék meg a mindennapok során. Az utógondozás vége a szabadulást követő 180 nap, azaz maximum 6 hónap

IMPRESSZUM

Szerkesztőség és kiadó:

Közigazgatási és
Igazságügyi Hivatal

Felelős kiadó:

dr. Csonka Ernő, elnök

Szerkesztők:

Dobos Dorina, Füleki Judit

Elérhetőség:

www.tettprogram.hu

E-mail:

dobos.dorina@kih.gov.hu

PROGRAM AZ
ÁLDOZATOKÉRT
ÉS A TETTESEKÉRT

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.